

ЕВТАНАЗІЯ: ДЕ ФАКТО В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Вже протягом багатьох століть центральне місце як у філософській, так і у юридичній доктрині займає питання життя людини як апіорно найвищої цінності буття. Історія ілюструє приклади самовідданої боротьби поневолених верств за можливість реалізувати своє природне право на життя, яке часом намагалися обмежити «сильні світу сього». Відійшовши від рабовласницьких відносин, ступаючи стрімкими кроками ерою науково-технічної революції, сьогодні суспільна свідомість породжує все дивовижніші конструкції. Одними з таких «новачій» є думки з приводу права на «легку» смерть – евтаназію, дискусії довкола якої набувають неабиякого масштабу і резонансу.

Зустрічається кілька критеріїв визначення видів евтаназії. За активної евтаназії («метод наповненого шприца») смерть невеличково хворій особі заподіюється з метою припинення її страждань введенням в тіло відповідних засобів, вчиненням інших дій, що спричиняють настання смерті. Пасивною евтаназією («метод відкладеного шприца») є припинення надання медичної допомоги, що призводить до настання смерті з метою полегшення страждань. Розрізняють добровільну (за проханням) та примусову (без згоди) евтаназію. За мотивацією рішення лікаря евтаназію поділяють на пряму (коли лікар має намір «вкоротити життя» пацієнта) і непряму (смерть хворого пришивидується, як побічна реакція на дії лікаря, спрямовані на іншу мету, наприклад, збільшення доз обезболюючих речовин тощо). Більшість вітчизняних дослідників досліджуваної проблеми доходять висновку, що добровільне прохання людини про позбавлення її життя може бути задоволене, але перш ніж це здійснити необхідно зауважити ряд факторів: прохання хворого повинно бути стійким і свідомим (що встановлює психіатрична експертиза); неможливість полегшення страждання хворого відомими засобами; встановлення неможливості врятувати життя незалежною колегією лікарів-спеціалістів одностайною думкою; наявність згоди близьких родичів хворого, і, навіть, попереднє повідомлення органів прокуратури про обставини справи.

Дилема щодо застосування евтаназії з'являється при визначенні стану хворого як невеличкового. Але будь-який діагноз є лише вірогідністю. Підтвердження чи спростування його залежить, в першу чергу, від внутрішнього ставлення хворого до хвороби, довіри до лікарів, бажання вилікуватися. Захмарні ціни на життєво важливі лікувальні препарати та операції і грошова неспроможність громадян, відсутність відповідної медичної апаратури і кваліфікованих фахівців – такі реалії сучасного життя автоматично прирікають людину стати суб'єктом пасивної евтаназії. Здійснюється пасивне вбивство, винних у якому важко знайти: лікар, який намагаючись врятувати, виписав дорогий препарат; чи родина, котра не має фінансів, щоб його купити; чи держава, яка за браком бюджету не може надати життєво необхідної матеріальної допомоги; чи негативні сторони науково-технічного прогресу, що викликають все новіші й складніші хвороби?!

Науковий керівник – Кошетар У. П., канд. істор. наук, доц.